

Настаўніцкая газета

№ 5(5187)
Субота,
13 студзеня
2001 года

Выходзіць
з 20 снежня
1945 года

Кошт
у розніцу —
47 руб.

З чым ідзем да дзяцей?

Як стварыць “візітоўку”?

На што ўплывае культура
вуснай мовы настаўніка

КАЯ Ж назва таго філіяла? Памятаеце, бацькі дзятчкі, у якой былі недахопы маўлення, запрасілі лагана, каб ён (спецыяліст жа!) выправіў яе вусную мову? Калі не памыляюся, то філіяла называлася “Паспелыя абставіны”. Дык вось, дзятку дзятчкі даводзілася выступаць у ролі перакладчыка, каб унука і дачку маглі зразумець “красамоўнага” лагана. Успомнілі беспалабнага Ралана Быкава? “Уліца Кой-ко-го”, “Федачка”, “Фефекты феці” і іншыя палобныя перлы. Пародыя, канешне ж. Але якая дасціпная! Як сказаў паст, “мы ўсе ўчыліся понемногу — чэму-небудзь і как-небудзь”. Аднак не да такой жа ступені! — запрочыць нехта. А чаго прачыць? На тое і сатыра, каб у ёй была гіпербола. Хаця, па шчырасці, каму з нас хочацца паглядзець на сябе скрозь павелічальнае шкло? А лагана да кінастужкі я прыгадаў з такой нагоды: на адной з пелагагічных нарад пачу, што нямае настаўнікаў пасля дзесяці-пятнаціці гадоў працы ў школе атрымліваюць “прафесійнае захворванне” — траціць голас, што гэта, маўляў, ад хранічнага псіхічнага, разу-мовага і фізічнага ператамлення. Сапраўды, перагрузка ў многіх настаўнікаў вялікая, таму і становяцца яны пасля 10 — 15 гадоў настаўніцтва пастаяннымі пацыентамі ўрачоў. Але ж хіба толькі перагрузка ўплывае на страту голасу? Я мяркую, што не столькі перагрузка вінавата ў гэтым, колькі няведанне законаў галаснаснасці. Менавіта па гэтай прычыне, на мой погляд, і не ўдасца доўгі час утрымліваць свой голас у рабочым стане, таму і траціць ён пакрысе выніслова, гібасць, рухомасць і палётнасць.

І страта такіх якасцяў настаўніцкага голасу адбываецца нават у выкладчыкаў мовы і літэратуры, якіх, здаецца, не трэба тлумачыць сэнс паняцця “культура вуснай мовы”.

Вось дык праблема!

Дзе ж яе карані?

Давайце паспрабуем намацаць нітку ў клубку.

Першы дзень пачатку зimy — урэшце выпаў снег. За акном класа сыплюцца сніжыны, аблямоўваючы белым пухам галіны дрэў. Наваколле на вачах пераўтвараецца, нібыта да яго дакрануся чараўнік Дзед Мароз. Настаўніца заўважае, што ўвага дзяцей скіравана не на тое, што яна гаворыць на ўроку мовы, а туды, за акно. Некалькі вучняў, здаецца, забыліся, дзе яны знаходзяцца і літаральна прыліплі да вокнаў класнага пакоя. “Глядзіце, якая прыгажосць!” — выгукнуў нехта, і тая, што сядзіць за партай каля сцяны, прыўсталі, узірваючыся за акно, дзе весела-бесклапотна танчаць каратод сніжыны. Настаўніца спрабуе звярнуць увагу дзяцей да тэмы ўрока, але дзе там! Не да прыметнікаў і дзеясловаў класу, калі на вуліцы такое харавое! “Сядзіце! Хутчэй сядзіце! Чаго вырочыліся — снегу не бачылі?” — настаўніца ўжо не стрымлівае гневу, ляскае журналом па сталю. “Чаго ты зырышся! — бяро за плечык вёрткая падлетка, які нешта гаворыць аднакласнікам, прысунуўшыся носам да акна. — Глядзі лепш у кнігу!..” І пайшло, і паехала... Дзеці нарэшце ачымі, селі за парты, унурыўшыся ў свае сшыткі пад уладным голасам настаўніцы...

У той жа час у суседнім класе ішоў урок матэматыкі. Увагу вучняў таксама прыцягнуў прыгожы краязід за акном. Але настаўніцкага крыку не было. Настаўнік падшоў да акна, залобавалася, як і дзеці, чароўным зімовым відомішчам. І раптам пачаў дэкламаваць верш. Дзеці прыціклі. Пастычны радкі былі сугучныя іх душэўнаму настрою! Без усякага настаўніцкага націску селі за парты. А твар настаўніка стаў яшчэ святлейшым ад прыязнай усмешкі: “Што ж, палобавалася першым снегам, а цяпер давайце зноў вернемся ў цудоўны свет лічбаў і формул...”

Два настаўнікі — дзве розныя пазіцыі ў педагогіцы. Рэч, думаю, не толькі ў педагогічнай падрыхтоўцы і характары. А ў тым, на што настаўнік скіраваў свой галоўны “інструмент” — сваё слова, якім голасам вымаўляе яго...

Хто-хто, а настаўніца-мовазнаўца магла б і такую “няштатную” сітуацыю, якая ўзнікла ў класе, выкарыстаць у педагогічных мэтах. Пэўна ж, развіццё мовы вучняў, узбагачэнне іх слоўнікавага запаса, лагічнага мыслення, умения параўноўваць, абгульваць, яна назвала б адным з асноўных накірункаў сваёй працы як выкладчыцы мовы і літаратуры. Не ханіла псіхалагічнай і прафесійнай падрыхтоўкі? Бадай што так...

Калі ж павінна адбывацца развіццё вуснай мовы дзяцей, які не на ўроках, перапынках, гульніх, на ўзаемных з раўнасцімі і дарослымі? Хіба ж сачыць за культурай мовы вучняў трэба толькі пры іх адказах на пытанні?

Распрацоўка сістэмы мовы, пачынаючы з падрыхтоўчага класа да заканчэння школы, выдзяленне дастатковай колькасці гадзін для фарміравання правільнай вуснай мовы — колькі коп’яў зламаў у дыскусіях па гэтых вострых праблемах! Мы часта бядуем, што многія вучні, якія атрымліваюць атэстат аб сярэдняй адукацыі, не валодаюць звязнай, лагічнай, выразнай мовай, не ўмеюць аналізаваць моўныя з’явы, не маюць належнага ўзроўню граматычнай карэктнасці. І, шукаючы шляхі вырашэння гэтай праблемы, ківаем на настаўніцкую мову і літаратуру. Ківаем, бо і сапраўды ёсць за што ківаць. Хіба не бывае такога, што ўрок, скажам, літаратуры абыходзіцца без... літаратуры? Не чытаючы самога мастацкага твора, вучань аналізуе яго ў адпаведнасці з выпрацаванымі стэрэатыпамі, нават сачыненні піша, грунтоўнасьці толькі на тым, што прычытаў у падручніку. Ён ўлавіў, што галоўнае — ведаць напісаннае ў падручніку, вывучыць і пераказаць прычытаннае — разбірацца ў творах самастойна, асэнсавана, яго, думаць над тым, што чытаеш — навука гэтаму паспывае, скажам так, далёка не ўсе. Тут і эстэтычна непадрыхтаванасць да сур’ёзнага, удумлівага чытання, і ненавучанасць любіць кнігу, і метадычныя практыкі ў правядзенні ўрокаў.

А калі ж выпускнік школы не навучыўся разважаць над старонкамі кнігі, над учынкамі і думкамі герояў, то наўрад ці ён будзе задумвацца як след над сваімі ўчынкамі і думкамі. І над сваімі словамі таксама.

ГЭТА адзін важнейшы філалагічны аспект называюць актуальнай праблемай культуры вуснай мовы. Есць і другі: гукавы бой мовы, выразнае чытанне, фарміраванне умения выказвацца вусна пра ўвучанае, пачутае, прачытанае. Вось на чым і старуюцца рабіць акцэнт высокакваліфікаваныя педагогі. А калі паглядзець на праблему культуры вуснай мовы вучняў больш аб’ёмна, то тут патрабуюцца спецыяльныя дапавадненні, у тым ліку, вывучэнне ўмоў, пры якіх дзеці набываюць трывалы, бездакорны моўны навык.

Пачнем з імяцінаў далей. Ці толькі настаўнікі-спавеснікі вінаваты ў плачэўным стане вуснай мовы многіх школьнікаў? Хіба, скажыце, на тых жа ўроках матэматыкі, фізікі, хіміі, біялогіі, гісторыі, фізікультуры не павінна таксама фарміравацца і ўдасканалвацца моўная культура вучняў? Хіба не садзейнічае развіццю думкі і лагічнасці ведаў слова настаўніка любівага прадмета, калі ў гэтым слове і дакладнасць, і вобразнасць, і яркая аналогія, і трапная параўнанне, і асацыяцыя!.. Зразумела, да чаго я вяду? Ці можа быць навучанне пастыховым, калі мова настаўніка бедная, “бясскрылая”, непераканаўчая? А мы ж хочам, каб дзеці вучыліся па сваіх зольнасціх і фарміраваліся духоўна...

Так павялося, што, скажам, настаўнік фізікультуры лічыць сваю моўную місію выкананай, калі з яго вуснаў выходзяць словы выключна як інструктаж, карткае патрабаванне, камментар ці парада па правільна выкананні тых ці іншых фізічных практыкаванняў. Хіба ж не паспывала б абудзеўна ў вучня імкненне да фізічнага ўдасканалення такой вуснай мовы настаўніка фізікультуры, у якой бы знайшлася месца і для вобразнага з мастацкіх твораў, і для прыказкаў і прымавак, прымаўных для фізічнай загартовкі, а?

Так што падумаем: культура вуснай мовы вучня знаходзіцца ў прамой залежнасці ад культурнай мовы настаўніка. Школьныя жыццё паказвае, што недахоп майстэрства вуснай мовы адчуваюць не толькі матальні, але і вопытныя настаўнікі. А калі ўзнік гэты прабел у прафесійнай падрыхтоўцы педагога? У студэнцкай аўдыторыі. Я лічу, што курс асноў майстэрства вуснай мовы павінен быць адным з галоўных у вышэйшых і сярэдніх спецыяльных педагогічных навукальных установах. Так, удумліва выкладчыкі на занятках па выразнай чытанні і культуры мовы ўдзяляюць шмат увагі развіццю ў будучых настаўнікаў палётнасці голасу з улікам памеру залы і складу аўдыторыі. Студэнты вучаць вымаўляць гэтыя шоптам (шэпт), які мы ведаем, абстрае ўвагу, асабліва ў пачатковых класах, моўнаму дыханню і гучнай гаворцы, якая неабходна пры ўзаемных з дзесяцімі на вуліцы. Аднак пры ўсім гэтым не ўсе настаўнікі маюць развітыя многатанальныя (на чатырох-пяці нотах) дыяпазон голасу, не ўмеюць правільна эмацыянальна-псіхалагічна ўздзейнічаць на клас, у выніку чаго шмат у чым і ўскладняецца педагогічная задача.

Ці ж можна, усведамляючы свае моўныя слабасці, пазбавіцца іх? Можна і патрэбна — праз мэтанакіраваную шлофую сваёй вуснай мовы, самастойнае навучанне калі не прамоўніцкаму майстэрству, то хаця б пазбавленню ад тых “фефектаў феці”, над якімі мы з вамі сям’яе, глядзячы прыгаданы мной кінафілім. Толькі так, напэўна, і ўдасца стварыць “візітоўку” сваёй культуры, якой і з’яўляецца ў многім вусная мова настаўніка. Хіба не так?

Алег КУЛПІКІ.

Цэнтр карэспандыяна-развіццёвага навування і развіцця дзяцей адкрыўся ў Віцебску. Дзеці з цяжкімі фізічнымі і маўленчымі недахопамі займаюцца з урачамі-афектолагамі, псіхалагамі. Для развіцця зольнасцей дзяцей у цэнтры створаны ўсе ўмовы.

НА ЗДЫМКАХ: выхавальца Тамара Леанідаўна Клявеч займаецца з Вікай Жараквай; вось такія адмысловыя пано змяшталі на занятках гуртка аязанна братаў Саша і Міша Крыгелі.

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БЕЛТА.

Пра што мараць дзеці

“Хачу, каб у маім жыцці было ўсё, што патрэбна чалавеку”...

— Пра што вы марыце ў новым тысячагоддзі? —
такое пытанне задаў я сваім сябрам і аднакласні-
кам. І вось што пачула.

Насця: Я хачу, каб не было сваяк з бацькамі і, нарэшце, усталява-
лася параўнальнае. А то калі яправа-
на маюцца адзін аднаго, крытыкі ў
свой адрас не абарашчаюць, то спадзіцца
каротка, то канцэртна доўга. А ўжо
пра боі і слухі няма — высю-
кія абшасы і платформы. Дык што ж
рабіць, калі не ўдзяцца ростам?

Коля: Мая мара — каб мамі за-
рабляла столькі грошай, каб мам з
ёю халапа, бо бацька ўсё прапавівае.
Яшчэ вельмі хачу атрымаць добрую
спецыяльнасць.

Галя: Вельмі жадаю, каб хлоп-
цы калілі як мага даўжэй, а не да
першага пацудування.

Ірына: Завішам пра пачэўны
гумар. Між тым, у цяжкіх стано-
вішчах трэба стаіць да ўсяго з ус-
мешкай. А калі ўменні пасмешыцца
не толькі над іншымі, але і над сабой,
дык табе і ўсё пайдэ даў.

Наталія: Што будзе, тое і добра.
Час такі, што яго не зменіш.

Маша: Хачу здарова і шчаслі-
вага жыцця. Мае бацькі кажуць,
што калі ёсць здароўе, дык будзе і

шчасце. А калі ў цябе ёсць грошы,
але няма здароўя і шчасця, дык на-
вошта яны табе? Хаця хто яго ведае,
для многіх ішчасце — менавіта ў
грошах.

Крысціна: Хачу, каб у маім
жыцці было ўсё, што сапраўды па-
трэбна чалавеку: і шчасце, і каханне,
і рызыка, і раўнавага. Ціжжа выка-
заць адным словам, вось так, эк-
спромтам.

Кожны думае па-свойму. А трэ-
цяе тысячагоддзе — вось яно, пача-
лося...

Інтэр’ю ўзяў
Ірына ЧАРНАБАЙ,
выпускніца Чарнірскай
школы Братнінскага раёна.

Пісьмо ў рэдакцыю

Курсавая за... грошы?

У газетах практычна любога ўзроўню, на тэлебачанні і радыё, а цяпер ужо і на спецыяльных старонках у Ін-
тэрнеце можна знайсці аб’явы аб выкананні кантрольных і
курсавых работ. Зразумела, не за проста так, а за грошы.
І каб да рэспетытарства мы ўсе прывыклі яшчэ з часоў да
перабудовы (і практыка паказвае, што веда, атрыманыя
будучымі студэнтамі, “працуе” на іх і ў гадзі вучобы),
то прымаць “курсавую” за грошы — нельга.

А нельга прымаць гэтую агі-
тую ў нашым грамадстве з яву
таму, што спачатку будучы спе-
цыяліст купіць кантрольныя рабо-
ты, потым — курсавыя і дыплом-
ныя, затым, спрыта ўладка-
ваўшыся, напрыклад, у школе,
будзе калісьці з-за свайго прафэ-
сійнага неўважання многіх дзяцей і
унукаў. Ці стане (яноў жа за не-
большы грошы) начальнікам ішо-
ка, кіраўніком прапрашчэнства, заво-
да. А мы ўсё разам будзем
здзіўляцца: чаму гэта наша пра-
мысловасць у такім гаротным ста-
ве? А чаму ж ёй не быць менавіта
такіх, калі ёсць кірунок “спецыя-
ліста”, якіх вучыліся ў ВНУ ды
будучы спецыялістамі, тады
такі не сталі прафесіяналамі, тады
што купілі за іх, курсавыя і
дыпломныя распрацоўкі і нават...
экзамены.

Давайце хоць самім сабе шчы-
ра прызнаемся, што вучыць са-
праўдай працы, вучыць вучыцца
шмат у чым не хоча (ці проста не
умею) і некаторая частка прафэ-
сара-выкладчыкаў корпуса.
Калі гэта не так, то адкуль бярэцца
нывядуманая гісторыя пра вык-
ладчыкаў, якіх бярэць хабар?

Цяпер у нашым грамадстве
папулярна думаць, што за грошы
можна купіць практычна ўсё, у
тым ліку і ведаў у выглядзе дыпло-

ма. З першай часткай гэтага тэзіса
паўнаў пагаджацца ўсё. Бо сапраўды
добра, калі за грошы (сумленна
зарабленыя) можна купіць
дом, кватэру, дачу, аўтамабіль,
будаванне тэхніку, публіку на ку-
рырат, асценне, абутак, прадукты
харчавання. А вось наоцт купіць
“ведаў” трэба звярнуцца да ўсё звя-
ны.

Патрэбна ў абавязковым па-
радку аднавіць адкрытую абарону
ўсіх відаў кантрольных і курсавых
работ. Бо даўно ўжо стала сумнай
традыцыя, што абарона курсавых
работ у ВНУ з’яўляецца прас-
тай фармальнасцю. Існуе, нап-
рыклад, неафіцыйнае правіла:
калі студэнт возьме ўдзел ва ўту-
рыністэцкай канферэнцыі і за-
чытае там “свой” даклад, які ў пе-
рапоўненай аўдыторыі ніхто не
слухае, то аўрака за курсавую ра-
боту ставіцца аўтаматычна. А
вось у галы майей курсавыя
работы абаранялі на спецыяль-
ным пасаджэнні кафедр, і абаро-
на курсавой работы становілася
сваёасаблівай рэчышчым перад
будучай абаронай дыпломнага
праекта. Чаму б такую практыку
не аднавіць зноў? Бо купленую
курсавую работу студэнт дава-
дзіцца старанна вучыцца, уні-
кнуць у самыя разнастайныя дэ-
-

лі, ды і выкладчыкі, ведаючы
зольнасці студэнта і ўзровень
прадстаўленай да абароны курсаво-
й работы, без асаблівай цяжкас-
ці змогуць вывесці на чыстую
ваду надбаванага студэнта.

Зрэшты, сур’ёзна і спрыкта-
каваная педагогі і без мых доб-
рых парад ведаюць, як адзіляць
зерне ад пусцізеля — было б жа-
данне. А вось яно, на жаль, часам
і няма. А таму і пішуць (даклад-
ней, “штампуюць”) выкладчы-
цы “педагогі” і кантрольныя і
курсавыя і дыпломныя работы —
абы за гэта пайшлі.

Некалькі даўно ў “Лі-
таратурнай газетзе” на 16-й гу-
маністычнай старонцы Віктара Ве-
селюскага была надрукавана
аб’ява: “Мяняю кіраўніцтва і на-
пісанне кандыдацкай дысертацыі
на 4-накшэвую кватэру і аўтама-
біль. Ніжні і верхнія паверхі, па-
вельныя дамы і “Запарожжэ” не
прапануюцца. Магчымы варыян-
ты”. Талы гэта ўспрымалася як гу-
мар. Цяпер такая аб’ява нікога не
здзіўляе. Раскрыццё любога газе-
ты — там без цяжкасці можна адшу-
каць промную аб’яву: “Выконваю
кантрольныя і курсавыя работы”.
Далей ідзе пералік прадметаў і на-
мар хатняга тэлефона. І мяркуючы
па тым, што гэтыя аб’явы праця-
ваюць друкаваць, лютзі, аднакны
за здароўе нашага грамадства, на
такіх тэлеграмных пакулах не звя-
ны. А пара б ужо...

Альберт БАГДАСАРАЎ,
акадэмік Беларускай акадэміі
сацыяльных навук, прафесар.

Навіны

У гонар губернатара

Найбольш у Магілёўскім абласным цэнтры прайшлі чытанні, прысвечаныя 160-годдзю з дня нараджэння А.Дэбавіцкага — бы-
лога губернатара, асветніка, чалавека іматнічых навуковых ін-
тэресаў.

У свой час губернатар паклапаціўся пра выданне трохтомнай ка-
лекцыі працы “Вопыт апісання Магілёўскай губерні” — унікаль-
най краязнаўчай энцыклапедыі гэтага краю. Удзельнікі чытанняў —
гісторыкі, краязнаўцы, творчыя інтэлігенцыя — звярнуліся да вык-
наўчых улад горада і вобласці з прапановай назваць адну з вуліц
Магілёва імем А.Дэбавіцкага.

Мяркуюцца выдасць навукова-папулярны зборнік “Магілёў губер-
нскі”, а таксама перавыданне “Вопыту”...

“Зімовая вясёлка-2000”

У Гомельскім абласным Грамадска-культурным цэнтры
прайшоў фестываль “Зімовая вясёлка-2000”.

У ім прынялі ўдзел творчыя студэнцыі калектывы Гомельскага
дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф.Скарыны, політэхнічнага ўніверсітэта і ўні-
версітэта транспарту, каварэацыянага інстытута.

На фестываль прыехалі госці з Мазырскага пелінстыгута. Пера-
можцы фестывалю атрымалі прызы.

Віталі земляка

У Брэсцкай вобласці пабываў паэт, празаік і перакладчык Ва-
сіля Жуковіч, які належаў адначасна сава 60-гаддзе.

Былога свайго выпускніка цёпла вітаў філалагічны факультэт
Брэсцкага ўніверсітэта, дзе студэнты і выкладчыкі падрыхтавалі вя-
лікую літаратурна-мастацкую кампанію паводле твораў пісьме-
ніка.

Потым ён чытаў свае новыя вершы, адказаў на пытанні, даваў
аўтографы сваім чытачам.

Не менш шчырай і плённай атрымалася сустрэча і ў Каманеўскай
раёнай бібліятэцы, дзе асноўнымі суразмоўцамі Васіля Жуковіча
былі яго землякі: школьнікі і настаўнікі.

У фатаграфіі новыя імёны

Падарожжы ўнікі рэспубліканскага фотаконкурсу “Спадчы-
на”, які праводзіўся ў рамках кампаніі Савета Еўропы “Еўропа —
актуальнае спадчына”.

Арганізатарам конкурсу былі Міністэрства адукацыі, Міністэр-
ства культуры, Дзяржаўнаміт па друку і Беларускае саюзе журналістаў.
Пераможцамі конкурсу сталі Юрый Бірюжэў з Гомельскай воб-
ласці, Ігар Бышынеў з Лепельскага раёна, Васіль Зінюха са Стоўбцаў.
Іх фатаграфыі накіраваны для далейшага ўдзелу ў міжнародным
конкурсе, дзе яны таксама могуць разлічваць на прызнанне.

Казімір ЮРОЙЦА.

Тры дні ў Віцебску праходзіў дзіцячы міжнародны фестываль
хараграфічных калектываў “Канюлі дружны”. Сваё майстэрства
паказалі выхаванцы дзіцячых калектываў з Віцебска, Мінска, Санкт-
Пецярбурга і Харкава.

НА ЗДЫМКУ: фрагмент фестывалю.

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БЕЛТА.

За мяжой

Сотавая сувязь на ўроках

Большасць змярціх школьнікаў, якім больш за 12
гадоў, маюць тэлефоны сотай сувязі. Па “мобільні-
ку” яны выклікаюць бачкоў ці шафара для ад’езду са
школы дамоў, пастаянна знаходзяцца “на сувязі” з
сябрамі і старэйшымі сявакамі падчас раз’езду на
горады, знаходзяцца на стадыёнах ці наведвання
мазінаў.

Развіццё сотай сувязі ў Эміратах атрымала такое папырэньне,
што міністэрства адукацыі было вымушана забараніць школьнікам і
нават настаўнікам карыстацца сотай сувяззю ў час школьных за-
няцкаў.

Паводле афіцыйных звестак, у краіне, насельніцтва якой наблі-
жаецца да 3 мільянаў, сотавая сувязь налічвае амаль 1,2 млн. ка-
рыстальнікаў. Кожны другі жоўдар краіны становіцца “тэлефонама-
нам”, толькі закончыўшы пачатковую школу.

Пяцьсот шчасліўчыкаў

У Маскве адбылася выстава брытанскіх прыват-
ных школ. Яе наведалі ўсё тэатры не толькі аведан-
цыя пра перспектывы паступлення ў брытанскія прыват-
ныя школы, але і здаць пробныя ўступныя экзаме-
ны. Прычым школьнікі, якія паказалі лепшыя вынікі
на экзаменах на англійскай мове і матэматыцы, ат-
рымалі мадэчынасьці вучэнца ў Англіі бясплатна.

Дырэктар Брытанскага Савета ў Расіі Эдвард Грыер на прэс-кан-
ферэнцыі паведаваў, што, нягледзячы на высокую кошт навування ў
брытанскіх прыватных школах (больш за 15 тысяч даляраў у год),
папулярнасць брытанскай адукацыі ў свеце няўхільна павялічваецца.
Паводле ягоных даных, летась у прыватных школах Англіі вучыліся
500 расіян, у той час як яшчэ чатыры гады таму такіх шчасліўчыкаў
было ўсяго 20.

Заняткі па Інтэрнэту

Вучням некалькіх прыватных школ і каледжаў
Сінгапура пашанцавала больш за іх раўеснікаў, па-
колькі ім першым выпаў гонар выпрабаваць на сабе
ўсе выгоды Інтэрактыўнай адукацыі, ці, іншымі сло-
вамі, навука ў “школе XXI стагоддзя”.

Замест звязных школьных прылад вучням усіх навукальных ус-
танов, што ўдзяляюцца ў эксперыменты, былі выдзелены невялікія
камп

Весткі з Барысава

Яркія фарбы думак і пачуццяў

Конкурс графікі, які ўжо даўно рыхтаваў і гаркаме БПМС, прайшоў надняна ў Лядзінска. Мерапрыемства сабрала шмат прыхільнікаў змага віды мастацтва, цікавае відэа і вынікаў гледзючы.

Тэма конкурсу "Мы — супраць наркотыкаў, курэння, СНІДу!" тлумачыцца пэўнаю накіраванасцю работ. Напрыклад, пераможцы Валодзіна Дабрава і Андрэй Чарнуха з лядзінскага каледжа прадставілі вельмі цікавы ўзор насянення "жывапісу" пад назвай "Не — наркотыкам!" На гэтую ж тэму — "Без наркотыкаў!" — была і работа каманды з БДПК у складзе Віктара Шатуня, Антона Ярашэвіча, Сяргея Клімковіча і Мікалая Зайцава, якая спадабалася журы.

Цікавы быў і насяненні малюнак "БПМС" навучнікаў з лядзінскага лідэра №1 — Анатоля Тымчанкі, Андрэя Емяльянава і Паўла Лебедзева.

Асабліва аэртна ўдзельнічалі ў конкурсе навучныя палітэхнічныя каледжы, ПТВ №85, сярэдняя школа №8 і 16. Паспрабавалі свае сілы і мастакі-пачаткоўцы.

Падобнае мерапрыемства ў нашым горадзе адбылося ўпершыню. Пачынае спадабалася ўсім, так што, магчыма, шлер конкурс графікі будзе паўтарацца штогод.

Сталіца дапамагла вёсцы

Праблема, у магчымае вяртання якой цяжка было паверыць, сёння паўстала зноў. Школе не хапае падручнікаў. Чаму? Прычыны розныя.

І не ў настаўніка ў першую чаргу павінна "балець галава" над пытаннем — чаму (пры ўсім вядомым факце, што пераважае большасць сталічных школ і школы Мінскай вобласці абралі для навучання "мінскую" праграму па беларускай літаратуры) — складзі і бібліятэкі забяспечаны падручнікамі пад "браску" і? Пра якое нацыянальнае самавызначэнне, пра якую самаадамоцтва гаварыць юнаму грамадзяніну, калі нават творы класікаў беларускай літаратуры ў хуткім часе ў школьных бібліятэках стануць рэарыентаваны выданнямі?

Аднак калі гаварыць аб гэтым, то не варта забывацца, што дапамога да бібліятэкі, да башкоў, ды, дарчы, і знайсці спонсара — не так проста ў нашай вёсцы, — то куды са сваім болем і клопатам падаць сельскаму настаўніку?

Добра, што ёсць сапраўды бескарыслівы і добры людзі. Так, у сярэдняй школе, напісана ў навадзілі свету, літэратуры, арганізаванай Савецкай раёна Мінска на месцы дырэктара сярэдняй школы №122 Андрэя Валер'янава і ўсім, хто прымаў удзел у гэтай святочнай тачанай акасі.

Ірына ВАСІЛЬЕВА, аспірантка.

Школа і базавае прадпрыемства знітавала жыццё

Наведаць Верцілшукскую сярэднюю школу Гродзенскага раёна і не скажыце добрае слова пра сельскагаспадарчае калектыўнае прадпрыемства "Прагрэс", на тэрыторыі якога месціцца навукавы ўстанова, лічу, — самы звычайны нонсенс.

Кацярына Станючэ, дырэктар школы, на гэты конт каментарыя: — Школа і "Прагрэс" знітавала само жыццё.

"Прагрэс" славуць сваімі справамі вунь з якой пары. Тут уладзілі нівы, багатыя жывёлагадоўчыя фермы. Працавалі і дабрыя людзі. Здабылі ўражваючы.

Так, летась ураджайнасць зернебабовых і кукурузы складала 70 ц/га, бульбы — 400 ц/га, цукровых буркоў амаль 600 ц/га.

Ну як тут не сказаць: — Будзе хлеб — будзе і пена!

Я маю на ўвазе, што ў такой гаспадарцы і сацыяльнай сфера будзе не абмежавана, і, у прыватнасці, школа, адукацыя.

Савецкагаспадарчае калектыўнае прадпрыемства "Прагрэс", яго старшыня Васіль Равіка апынуўся над школай і як гаспадар, ды і, напэўна, як башка, дзеіх якіх тут вучыліся, вучацца, будучы вучацца.

Васіль Апанасавіч уваходзіў у склад спецыяльнай камісіі школы, якая абмяркоўвала канцэпцыю, якая пратэставалася на завяне "Лёсцы настаўніцкай год".

А ўздыг таіх наваў гаспадаркі да прашы педагога, ды і ўвогуле да адукацыі — савецкагаспадарчае калектыўнае прадпрыемства традыцыйна прымае ўдзел у адукацыі, адукацыя ў гэтым годзе была ўдзячнай і ўдзячнай.

Савецкагаспадарчае калектыўнае прадпрыемства не палічыла пра заробку дзяцей. А для чаго тады створаны дзіцячыя аздораўчаныя летнікі "Муравішкі", які дзейнічаюць прыкладзе аж на час канікулаў?

Зразумела, што ў здаровым целе — здаровы дух, гатоўнасць школьнай адукацыі на правільнае гаспадарка працаваць на прапалцы тых жа буркоў. Гэта ўжо стала з'явай натуральнай, якая не выклікае нават ценю прарочання.

Не ўстрымаўся, каб на гэты конт не прывесці ўспадкі мурасі жывотнага плана: "Тутці хлеб па разі — і ён да цябе вернецца з мёсам".

Школа спына скарысталася "ўзброенай" гаспадаркай і ў тэхнічным плане. Аўтапрактарны парк налічвае амаль 400 аўтамабіляў. Былі пераважна большасці вучняў працуюць трактарыстамі, вадзіцелямі. Ну чым для хлапцую не прысладзі? Яны па прыродзе сваёй зацікаўлены башкам, якія па-майстэрску ўпраўляюцца з тэхнікай. Ізя — распачыў падрыхтоўку механізатараў непасрэдна ў сенах школы — у хуткім часе была матэрыялізавана. Апраду адукацыя і выкладчы, адна са спецыялістаў гаспадаркі Раіна Раманова.

Раман Аляксеевіч прайшоў па душы старшыня школы, і навуковыя распрацоўкі ў плане аўтаматызаваных бібліятэчных працэсаў. У прыватнасці, на базе РНТБ стварэна тыпавы праект аўтаматызаванай бібліятэчна-інфармацыйнай сістэмы для навуковых бібліятэк. Першы этап работ ужо завяршэны, будзе створаны зводны электронны каталог з улікам Нацыянальнай бібліятэкі, акадэмічнай і бібліятэкі Беларускага ўніверсітэта. У далейшым да нас далучацца і іншыя бібліятэкі розных краін.

Разам з нашымі калегамі з іншых буйных бібліятэк займаемся мы і навуковымі распрацоўкамі ў плане аўтаматызаваных бібліятэчных працэсаў. У прыватнасці, на базе РНТБ стварэна тыпавы праект аўтаматызаванай бібліятэчна-інфармацыйнай сістэмы для навуковых бібліятэк. Першы этап работ ужо завяршэны, будзе створаны зводны электронны каталог з улікам Нацыянальнай бібліятэкі, акадэмічнай і бібліятэкі Беларускага ўніверсітэта. У далейшым да нас далучацца і іншыя бібліятэкі розных краін.

— Сялёта, — расказала Кацярына Антонаўна, — хлапцую кампанія будучых механізатараў папаліла дзяўчына.

Цікавае ўзаемаадносінамі школы і "Прагрэса", звярнуў увагу на такую акалічнасць: гаспадарка паступае па-педагагічнаму, не абмяжоўваючы, як калі часам, толькі жэстамі, паддачкамі. Савецкагаспадарчае прадпрыемства, яго старшыня Васіль Равіка даюць разуменне юным, што трэба жыць з працы сваёй руц, што менавіта праца — крыніца здабыткаў.

Так, гаспадарка дазволіла школе вырашчыць бульбу на двух гектарах. Яна зарэзаліся — клубень у клубень. А прадажу яе школа займалася і калейчын, і пэўна прывадаў да абеднае стала вучнёўскае. Дарчы, адукацыйнае падзеянне абеднае паспрыяў прыхільнымі ўдзелам. Летас на ім вучні вырабілі неаблі ўраджай гародніны, фасолі.

Усё гэта гаспадарка сапраўнае вучнёўскае-вучнёўскае працэсу вучня і тым, што ў распрацоўцы і ажыццяўленні працэсу плаваўны басейн і ўвогуле шыкоўны Дом культуры. А шыкоўны ён не толькі па сваёй архітэктуры, але і па месце сваёй

работы. Тут дзейнічаюць 24 гурткі. Хіба не могуць не прывабіць юнака ці дзяўчыну, скажым, вальсавы-інструментальны ансамбль, народныя ансамблі "Ніва", "Матуліна песня"? Удзел у канцэртах самадзейных музычных-песенных калектываў толькі ўзбаўшае душы і сорцы юнака.

А ці не з'яўляеца праграма спраў школы, не педагагічнае калектыўнае наведанне вучнямі дзіцячай школы мастацтваў, спартыўнага піяніна?

Кацярына Антонаўна расказала, што "Прагрэс" пралатывае вучням магчымасць у вольны ад вучбы час займацца каньным спортам. Гаспадарка свядом ідзе на немалыя выдаткі, каб утрымліваць конна-спартыўны комплекс. Па словах дырэктара, наведанне заняткаў творчых дзіцячых талентаў і самай "шчыркай" падлеткай.

Кацярына Антонаўна назвала нават лічбу — конна-спартыўны комплекс наведваюць каля 50 вучняў.

Не скажыце, што савецкагаспадарчае калектыўнае прадпрыемства не палічыла пра заробку дзяцей. А для чаго тады створаны дзіцячыя аздораўчаныя летнікі "Муравішкі", які дзейнічаюць прыкладзе аж на час канікулаў?

Зразумела, што ў здаровым целе — здаровы дух, гатоўнасць школьнай адукацыі на правільнае гаспадарка працаваць на прапалцы тых жа буркоў. Гэта ўжо стала з'явай натуральнай, якая не выклікае нават ценю прарочання.

Не ўстрымаўся, каб на гэты конт не прывесці ўспадкі мурасі жывотнага плана: "Тутці хлеб па разі — і ён да цябе вернецца з мёсам".

Школа спына скарысталася "ўзброенай" гаспадаркай і ў тэхнічным плане. Аўтапрактарны парк налічвае амаль 400 аўтамабіляў. Былі пераважна большасці вучняў працуюць трактарыстамі, вадзіцелямі. Ну чым для хлапцую не прысладзі? Яны па прыродзе сваёй зацікаўлены башкам, якія па-майстэрску ўпраўляюцца з тэхнікай. Ізя — распачыў падрыхтоўку механізатараў непасрэдна ў сенах школы — у хуткім часе была матэрыялізавана. Апраду адукацыя і выкладчы, адна са спецыялістаў гаспадаркі Раіна Раманова.

Раман Аляксеевіч прайшоў па душы старшыня школы, і навуковыя распрацоўкі ў плане аўтаматызаваных бібліятэчных працэсаў. У прыватнасці, на базе РНТБ стварэна тыпавы праект аўтаматызаванай бібліятэчна-інфармацыйнай сістэмы для навуковых бібліятэк. Першы этап работ ужо завяршэны, будзе створаны зводны электронны каталог з улікам Нацыянальнай бібліятэкі, акадэмічнай і бібліятэкі Беларускага ўніверсітэта. У далейшым да нас далучацца і іншыя бібліятэкі розных краін.

Разам з нашымі калегамі з іншых буйных бібліятэк займаемся мы і навуковымі распрацоўкамі ў плане аўтаматызаваных бібліятэчных працэсаў. У прыватнасці, на базе РНТБ стварэна тыпавы праект аўтаматызаванай бібліятэчна-інфармацыйнай сістэмы для навуковых бібліятэк. Першы этап работ ужо завяршэны, будзе створаны зводны электронны каталог з улікам Нацыянальнай бібліятэкі, акадэмічнай і бібліятэкі Беларускага ўніверсітэта. У далейшым да нас далучацца і іншыя бібліятэкі розных краін.

— Сялёта, — расказала Кацярына Антонаўна, — хлапцую кампанія будучых механізатараў папаліла дзяўчына.

Цікавае ўзаемаадносінамі школы і "Прагрэса", звярнуў увагу на такую акалічнасць: гаспадарка паступае па-педагагічнаму, не абмяжоўваючы, як калі часам, толькі жэстамі, паддачкамі. Савецкагаспадарчае прадпрыемства, яго старшыня Васіль Равіка даюць разуменне юным, што трэба жыць з працы сваёй руц, што менавіта праца — крыніца здабыткаў.

Так, гаспадарка дазволіла школе вырашчыць бульбу на двух гектарах. Яна зарэзаліся — клубень у клубень. А прадажу яе школа займалася і калейчын, і пэўна прывадаў да абеднае стала вучнёўскае. Дарчы, адукацыйнае падзеянне абеднае паспрыяў прыхільнымі ўдзелам. Летас на ім вучні вырабілі неаблі ўраджай гародніны, фасолі.

Усё гэта гаспадарка сапраўнае вучнёўскае-вучнёўскае працэсу вучня і тым, што ў распрацоўцы і ажыццяўленні працэсу плаваўны басейн і ўвогуле шыкоўны Дом культуры. А шыкоўны ён не толькі па сваёй архітэктуры, але і па месце сваёй

работы. Тут дзейнічаюць 24 гурткі. Хіба не могуць не прывабіць юнака ці дзяўчыну, скажым, вальсавы-інструментальны ансамбль, народныя ансамблі "Ніва", "Матуліна песня"? Удзел у канцэртах самадзейных музычных-песенных калектываў толькі ўзбаўшае душы і сорцы юнака.

А ці не з'яўляеца праграма спраў школы, не педагагічнае калектыўнае наведанне вучнямі дзіцячай школы мастацтваў, спартыўнага піяніна?

Кацярына Антонаўна расказала, што "Прагрэс" пралатывае вучням магчымасць у вольны ад вучбы час займацца каньным спортам. Гаспадарка свядом ідзе на немалыя выдаткі, каб утрымліваць конна-спартыўны комплекс. Па словах дырэктара, наведанне заняткаў творчых дзіцячых талентаў і самай "шчыркай" падлеткай.

Кацярына Антонаўна назвала нават лічбу — конна-спартыўны комплекс наведваюць каля 50 вучняў.

Не скажыце, што савецкагаспадарчае калектыўнае прадпрыемства не палічыла пра заробку дзяцей. А для чаго тады створаны дзіцячыя аздораўчаныя летнікі "Муравішкі", які дзейнічаюць прыкладзе аж на час канікулаў?

Зразумела, што ў здаровым целе — здаровы дух, гатоўнасць школьнай адукацыі на правільнае гаспадарка працаваць на прапалцы тых жа буркоў. Гэта ўжо стала з'явай натуральнай, якая не выклікае нават ценю прарочання.

Не ўстрымаўся, каб на гэты конт не прывесці ўспадкі мурасі жывотнага плана: "Тутці хлеб па разі — і ён да цябе вернецца з мёсам".

Школа спына скарысталася "ўзброенай" гаспадаркай і ў тэхнічным плане. Аўтапрактарны парк налічвае амаль 400 аўтамабіляў. Былі пераважна большасці вучняў працуюць трактарыстамі, вадзіцелямі. Ну чым для хлапцую не прысладзі? Яны па прыродзе сваёй зацікаўлены башкам, якія па-майстэрску ўпраўляюцца з тэхнікай. Ізя — распачыў падрыхтоўку механізатараў непасрэдна ў сенах школы — у хуткім часе была матэрыялізавана. Апраду адукацыя і выкладчы, адна са спецыялістаў гаспадаркі Раіна Раманова.

Раман Аляксеевіч прайшоў па душы старшыня школы, і навуковыя распрацоўкі ў плане аўтаматызаваных бібліятэчных працэсаў. У прыватнасці, на базе РНТБ стварэна тыпавы праект аўтаматызаванай бібліятэчна-інфармацыйнай сістэмы для навуковых бібліятэк. Першы этап работ ужо завяршэны, будзе створаны зводны электронны каталог з улікам Нацыянальнай бібліятэкі, акадэмічнай і бібліятэкі Беларускага ўніверсітэта. У далейшым да нас далучацца і іншыя бібліятэкі розных краін.

Разам з нашымі калегамі з іншых буйных бібліятэк займаемся мы і навуковымі распрацоўкамі ў плане аўтаматызаваных бібліятэчных працэсаў. У прыватнасці, на базе РНТБ стварэна тыпавы праект аўтаматызаванай бібліятэчна-інфармацыйнай сістэмы для навуковых бібліятэк. Першы этап работ ужо завяршэны, будзе створаны зводны электронны каталог з улікам Нацыянальнай бібліятэкі, акадэмічнай і бібліятэкі Беларускага ўніверсітэта. У далейшым да нас далучацца і іншыя бібліятэкі розных краін.

— Сялёта, — расказала Кацярына Антонаўна, — хлапцую кампанія будучых механізатараў папаліла дзяўчына.

Цікавае ўзаемаадносінамі школы і "Прагрэса", звярнуў увагу на такую акалічнасць: гаспадарка паступае па-педагагічнаму, не абмяжоўваючы, як калі часам, толькі жэстамі, паддачкамі. Савецкагаспадарчае прадпрыемства, яго старшыня Васіль Равіка даюць разуменне юным, што трэба жыць з працы сваёй руц, што менавіта праца — крыніца здабыткаў.

Так, гаспадарка дазволіла школе вырашчыць бульбу на двух гектарах. Яна зарэзаліся — клубень у клубень. А прадажу яе школа займалася і калейчын, і пэўна прывадаў да абеднае стала вучнёўскае. Дарчы, адукацыйнае падзеянне абеднае паспрыяў прыхільнымі ўдзелам. Летас на ім вучні вырабілі неаблі ўраджай гародніны, фасолі.

Усё гэта гаспадарка сапраўнае вучнёўскае-вучнёўскае працэсу вучня і тым, што ў распрацоўцы і ажыццяўленні працэсу плаваўны басейн і ўвогуле шыкоўны Дом культуры. А шыкоўны ён не толькі па сваёй архітэктуры, але і па месце сваёй

Падрабязнасці для "НГ"

Ад папяровага ўчора — да электроннага заўтра

Інфармацыя плюс камунікацыя — роўна ведам. Менавіта гэтыя словы маглі б стаць дэвізам міжнароднай канферэнцыі "Перспективы развития научных электронных библиотек", што прайшла ў Мінску. Ідэя правядзення падобнага мерапрыемства, якая належыць Рэспубліканскай навукова-тэхнічнай бібліятэцы, была актыўна падтрымана Дзяржаўным камітэтам на навуцы і тэхналогіях Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі, міністэрствам адукацыі, культуры, буйнейшымі бібліятэкамі і іншымі навуковымі і культурнымі арганізацыямі нашай краіны. Акрамя таго, у падрыхтоўцы канферэнцыі ўзялі ўдзел кампанія "БІЗ-РТВ", якая даўно і паспяхова садзейнічае камплектаванню электроннымі рэсурсамі фонду бібліятэк, і навуковая кампанія "Петр Хельсгер" — прадстаўнік буйнейшай групы выдоду навукова-тэхнічнай літаратуры.

Пра тое, чым была выклікана ідэя правядзення гэтай канферэнцыі, мы напісалі расказу дырэктара Рэспубліканскай навукова-тэхнічнай бібліятэкі Раісу Нікадрану Сухарукава.

— Раіса Нікадрану, сёння суцэснае інфармацыйнае сетка развіццёвае вельмі вельмі імкліва. А я як мы выглядаем на фоне гэтай "суцэснай інфармацыйнай павушкі"? Якія нашы тэхнічныя, эканамічныя перадавыя для хуткага і даступнага атрымання пэўных ведаў, інфармацыі?

— У прынцыпе, увесь свет пераходзіць сёння на электронную інфармацыю, і мы тут не выключэнне. Гэтым і вызначаецца неабходнасць правядзення гэтай канферэнцыі. Практычна большасць нашых

бібліятэк рэспубліканскага ўзроўня, а ўжо не кажу пра абласныя, не мае магчымасці прадставіць сваім чытачам, а гэта вучоныя, спецыялісты галін эканомікі, работнікі культуры, асветы і гэтага далей, якія пачаюць пачаць навукова-тэхнічнай інфармацыі па тых ці іншых галінах ведаў. Электронныя бібліятэкі, наадварот, даюць магчымасць аператыўнае доступу да інфармацыі, і ў даволі вялікіх аб'ёмах. Прычым больш эканомна, што таксама немалаважна, улічваючы недахоп фінансавых сродкаў. Адсюль і мэта гэтай канферэнцыі — паскорыць рух на шляху да стварэння электронных бібліятэк.

Для гэтага мы маем сёння ўсе ўмовы. Па-першае, у рэспубліцы стварэна навукова-інфармацыйная камітэцкая сетка (НІК), да якой спатчыў будучы падключаны буйнейшыя бібліятэкі і арганізацыі, а потым яна будзе развівацца, і ўсе больш удзельнічаць зможу выкарыстоўваць яе інфармацыю.

Наступны момант — гэта тое, што многія на сённяшні дзень маюць доступ у Інтэрнет. А гэта дадатковае магчымасць скарыстацца сучаснымі электроннымі рэсурсамі.

Гэтыя ўсе магчымасці, спецыялісты галін эканомікі, работнікі культуры, асветы і гэтага далей, якія пачаюць пачаць навукова-тэхнічнай інфармацыі па тых ці іншых галінах ведаў. Электронныя бібліятэкі, наадварот, даюць магчымасць аператыўнае доступу да інфармацыі, і ў даволі вялікіх аб'ёмах. Прычым больш эканомна, што таксама немалаважна, улічваючы недахоп фінансавых сродкаў. Адсюль і мэта гэтай канферэнцыі — паскорыць рух на шляху да стварэння электронных бібліятэк.

Для гэтага мы маем сёння ўсе ўмовы. Па-першае, у рэспубліцы стварэна навукова-інфармацыйная камітэцкая сетка (НІК), да якой спатчыў будучы падключаны буйнейшыя бібліятэкі і арганізацыі, а потым яна будзе развівацца, і ўсе больш удзельнічаць зможу выкарыстоўваць яе інфармацыю.

Наступны момант — гэта тое, што многія на сённяшні дзень маюць доступ у Інтэрнет. А гэта дадатковае магчымасць скарыстацца сучаснымі электроннымі рэсурсамі.

Гэтыя ўсе магчымасці, спецыялісты галін эканомікі, работнікі культуры, асветы і гэтага далей, якія пачаюць пачаць навукова-тэхнічнай інфармацыі па тых ці іншых галінах ведаў. Электронныя бібліятэкі, наадварот, даюць магчымасць аператыўнае доступу да інфармацыі, і ў даволі вялікіх аб'ёмах. Прычым больш эканомна, што таксама немалаважна, улічваючы недахоп фінансавых сродкаў. Адсюль і мэта гэтай канферэнцыі — паскорыць рух на шляху да стварэння электронных бібліятэк.

Для гэтага мы маем сёння ўсе ўмовы. Па-першае, у рэспубліцы стварэна навукова-інфармацыйная камітэцкая сетка (НІК), да якой спатчыў будучы падключаны буйнейшыя бібліятэкі і арганізацыі, а потым яна будзе развівацца, і ўсе больш удзельнічаць зможу выкарыстоўваць яе інфармацыю.

Наступны момант — гэта тое, што многія на сённяшні дзень маюць доступ у Інтэрнет. А гэта дадатковае магчымасць скарыстацца сучаснымі электроннымі рэсурсамі.

Гэтыя ўсе магчымасці, спецыялісты галін эканомікі, работнікі культуры, асветы і гэтага далей, якія пачаюць пачаць навукова-тэхнічнай інфармацыі па тых ці іншых галінах ведаў. Электронныя бібліятэкі, наадварот, даюць магчымасць аператыўнае доступу да інфармацыі, і ў даволі вялікіх аб'ёмах. Прычым больш эканомна, што таксама немалаважна, улічваючы недахоп фінансавых сродкаў. Адсюль і мэта гэтай канферэнцыі — паскорыць рух на шляху да стварэння электронных бібліятэк.

Для гэтага мы маем сёння ўсе ўмовы. Па-першае, у рэспубліцы стварэна навукова-інфармацыйная камітэцкая сетка (НІК), да якой спатчыў будучы падключаны буйнейшыя бібліятэкі і арганізацыі, а потым яна будзе развівацца, і ўсе больш удзельнічаць зможу выкарыстоўваць яе інфармацыю.

Наступны момант — гэта тое, што многія на сённяшні дзень маюць доступ у Інтэрнет. А гэта дадатковае магчымасць скарыстацца сучаснымі электроннымі рэсурсамі.

Гэтыя ўсе магчымасці, спецыялісты галін эканомікі, работнікі культуры, асветы і гэтага далей, якія пачаюць пачаць навукова-тэхнічнай інфармацыі па тых ці іншых галінах ведаў. Электронныя бібліятэкі, наадварот, даюць магчымасць аператыўнае доступу да інфармацыі, і ў даволі вялікіх аб'ёмах. Прычым больш эканомна, што таксама немалаважна, улічваючы недахоп фінансавых сродкаў. Адсюль і мэта гэтай канферэнцыі — паскорыць рух на шляху да стварэння электронных бібліятэк.

Для гэтага мы маем сёння ўсе ўмовы. Па-першае, у рэспубліцы стварэна навукова-інфармацыйная камітэцкая сетка (НІК), да якой спатчыў будучы падключаны буйнейшыя бібліятэкі і арганізацыі, а потым яна будзе развівацца, і ўсе больш удзельнічаць зможу выкарыстоўваць яе інфармацыю.

Наступны момант — гэта тое, што многія на сённяшні дзень маюць доступ у Інтэрнет. А гэта дадатковае магчымасць скарыстацца сучаснымі электроннымі рэсурсамі.

Гэтыя ўсе магчымасці, спецыялісты галін эканомікі, работнікі культуры, асветы і гэтага далей, якія пачаюць пачаць навукова-тэхнічнай інфармацыі па тых ці іншых галінах ведаў. Электронныя бібліятэкі, наадварот, даюць магчымасць аператыўнае доступу да інфармацыі, і ў даволі вялікіх аб'ёмах. Прычым больш эканомна, што таксама немалаважна, улічваючы недахоп фінансавых сродкаў. Адсюль і мэта гэтай канферэнцыі — паскорыць рух на шляху да стварэння электронных бібліятэк.

Сёння ў нас у рэспубліцы ёсць такая сіла, якая можа нас аб'яднаць — гэта Беларуская бібліятэчная асацыяцыя. Але што датычыцца зямельных выданняў, зямельнай інфармацыі

Мікалай ЗАПРУДСКІ
загадчык кафедры педагогікі
Акадэміі паслядыпломнай
адукацыі

Акадэміі паслядыпломнага адукацыі

Паэтычны календар

Джозэф Рэдьярд
Кіплінг
(1865 — 1936)

Споўнілася 135 гадоў з дня нараджэння вядомага англійскага пісьменніка і паэта, аўтара знакамітых апавяданняў пра хлопчыка Майгі, лаўрэата Нобелеўскай прэміі Джозефа Рэдьярда Кіплінга.

Я не быў на Амазонцы,
Марыць — марыў інады.
Толькі "Дон" і "Магдалена"
Чаццэ плаваюць туды.
І халодны судны белыя
Па роўнядзі валы.
Па ёй плывуць у Рыа,
Плывуць, плывуць у Рыа,
Плывуць і мне ў Рыа,
Пакуль я малады.

Што тылізны судны белыя
Плывуць туды, адтуль.
Плывуць паволі ў Рыа,
Так, так, плывуць у Рыа,
Плывуць папраўдзе ў Рыа,
І я хачу бы ў Рыа,
Не пастару пакуль.

Пабываю агураў
Я з дзён дзіцячых марыў.
Ці ўбачу агураў злых,
Ці ўбачу чарвалах,
Што спаці ў паніраваных сваіх
На залатых пасаках?
І, можа, не пабачу іх,
Пакуль не буду ў Рыа.
Так, так, не буду ў Рыа,
Ну а не буду ў Рыа,
Я не пабачу іх.

Калі

Калі ты не разгубішыся
Дарэшты,
Як людзі страцілі
Веру пакрысе,
Нікога і ні ў чым
Не папракнеш ты,
Хоць на ібелі плаваюць усе.
Калі ты не станавішся
У чаканні,
Мянону не адкажаш усім
І не імкнешся быць
У дараванні,
Як і ва ўсім, і мудрым
І святым.

Калі і ў захапленні
Будзеш горды,
І разум твой не закрывае.
І поспех тв. няйдуча
Будзе набыты.
Нібы сама ў ведаш дэду.
Калі табы саказанне слова
Супроць ібелі пачне
І, страцішы набытак,
З слай новай
Ты пачнеш раейшы
Свой цяжар.
Калі аддэш гатовы
Канчаткова

З англійскай мовы
пераклаў
Яўген МІКЛАШЭВІЧ.

Малюнак Алега ПАПОВА.

Васіль НАЙДЗІН

А сэрца, чуеце,
як тахкае?..

Не ведаю, што там казалі пра выхаванне Песталоці і Макаранкі, але сам я прышоў да высновы: без папугі і сын школы не скончыць. Не дагледзе да канца грант навуцы.

Ды калі б і мне бацька не памогла вучыцца рамянем, не займеў бы атэстат.
Была, "параспаўне" ён са мной, як трэба, і пачынаў вучыцца. Глядзіш, тое-сё і прыдумешца. Дзе па шпартанцы, дзе па паказцы — так і лезе ў вухі.

Асцярожны быў. На адным экзамене так шпартажу згоўку ў вуха — дактару выскікалі. Але пачаў паставілі — папачкавалі...

І дактару школы адночы з рагаты ў лоб папаў. Дзе гадзіны ў настаўніцкай шукалі гумкі. Але не знайшлі. Я іх прапашу. А назаўтра страду па завучу.

Адным словам, я хітры быў.
І сын кемлівы. Хоць і дзе май выхаванне ўразіла з педагогікай, але глядзіш — у дзёніку з'явілася пядька.

Надзёр ужо...
У школе, нагул, лугі, чым у жыцці. Там можна знайсці вышэйсе. А на рабоче дакумент падаршчы не заўбедзі. Валок эксперты. Кроку без іх не ступіш. А калі што-якое, так ібелі навучаць, умянтам сядзець.

Разум, звычай, усёмо шпарт. Пачаў.
Таму ў прыняцці я не супраць лозунга "Жыць — век вучыцца". Але навошта ж так многа? Прымаў у чорна, а сёння табе кажучы — лян на семінар.

Наб'еш сам самую завязку багач ведаў на семінары, як новае ўка-заанне: сядзець трэцінава на пераказчыкашці!

Потым вучыцца па новай. І пераўчывацца наадварот.
Шчыра кажучы, на гэту вучобу здароўя не хапае. Ныркы селі. Пачаў па вечах траціцца. Сэрца, чуеце, як тахкае...

А куды ж ты дзенеся? Пасля кожнага зліка экзамена ўсе кажучы: куды-я па маленкай... А тапавоў у цэбры.
Там не падвешае. І не падатрош. Усё, што наліваюць, трэба пра-лянуць.

На розных сімпозіумах, канферэнцыях і сустрачках па абме-нопытна работы дыхашца латчы. Ні табе запікай, ні экзаменаў. Ведай справу — налівай! Пакуль увечы не пакежысе.

Так што не забудзі, таварыш, вучанне — свята.
Безумоўна, у каго здароўе коніска, і ўсё ў яго атрымавацца — у сэнсе "налівай", — то тахкае трэба без размоў запіваць у штыт. І пуская па ліні навуку. А калі чалавек здароўем сапачы, і нічога ні чым не шуруеш — выхад, як я, сядзіць і кіруе.

Рэспубліканскі цэнтр фізічнага выхавання і спорту навуцэнцаў і студэнтаў Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне намесніку дырэктара Юрыя Мамеджасанавічу Кермаву з прычыны смерці МАЦІ.

ПАНЫДЗЕЛАК,
15 СТУДЗЕНЯ
БЕЛАРУСКАЕ
ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.30 Добрай раніцы, Бе-
ларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00,
18.00, 23.35 Навіны.
7.10 Добрай раніцы, Бе-
ларусь!
8.00 Рэзананс.
9.15 Тэлебарометр.
9.30 Здароўе.
10.00 "Што сказаў нябож-
чык". Сэрыял.
11.15 "Усё мас дзеці".
12.00 "Легенда пра Белас-
нежжэ". Мультисерыял.
13.10 Маст. фільм "Мой
вабраны".
14.55 Урокі Н. Навакала-
вай. 15.00 Навіны.
15.15 "Плошы шар".
Маст. фільм для дзяцей.
16.35 Тэлеанімацыя.
16.55 "Усё мас дзеці".
17.40 "На шляху ў ХХІ
стагоддзе". Тэлеаніма-
цыя.
18.15 Папярэдні дыяло-
г.
18.40 Зона Ікс.
19.50 Трагіка-медыя "Ме-
сяцаны тата".
20.40 Калыханка.
21.00 Панама.
21.30 Палеза.
21.50 "Што сказаў нябож-
чык". Спецпрэзентацыя.
22.00 "Усё падарожжы ка-
манды Кусто".
22.40 "Што сказаў нябож-
чык".
23.05 Панама "Арт".
23.50 "СТБ — 24 гадзі-
ны".

ГРТ

15.55 "Паветраныя зам-
кі". Сэрыял.
17.00, 23.30 Навіны.
17.25 "Апошні прыту-
лак". Спецпрэзентацыя.
17.45 Чакай мяне.
18.45 "Скарлет".
19.45 Добрай ночы, малы-
шы!
20.00 Час.
21.00 "Легенда пра Ціла".
21.30 Панама.
21.50 "Што сказаў нябож-
чык".
22.00 "Усё падарожжы ка-
манды Кусто".
22.40 "Што сказаў нябож-
чык".
23.05 Панама "Арт".
23.50 "СТБ — 24 гадзі-
ны".

РАСІЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00,
22.00 Весткі.
8.15 "Чорным па беламу".
8.20 "Дзяжурная частка".
8.35 "Тэлепузікі".
9.00 "Мануэла".
9.30 "Санта-Барбара".
9.45 "Ісціфі". 2-я серыя.
10.00 "Гісторыя каханых".
10.10 "Падарожжы".
10.20 "Падарожжы".
10.30 "Падарожжы".
10.40 "Падарожжы".
10.50 "Падарожжы".
11.00 "Падарожжы".
11.10 "Падарожжы".
11.20 "Падарожжы".
11.30 "Падарожжы".
11.40 "Падарожжы".
11.50 "Падарожжы".
12.00 "Падарожжы".
12.10 "Падарожжы".
12.20 "Падарожжы".
12.30 "Падарожжы".
12.40 "Падарожжы".
12.50 "Падарожжы".
13.00 "Падарожжы".
13.10 "Падарожжы".
13.20 "Падарожжы".
13.30 "Падарожжы".
13.40 "Падарожжы".
13.50 "Падарожжы".
14.00 "Падарожжы".
14.10 "Падарожжы".
14.20 "Падарожжы".
14.30 "Падарожжы".
14.40 "Падарожжы".
14.50 "Падарожжы".
15.00 "Падарожжы".
15.10 "Падарожжы".
15.20 "Падарожжы".
15.30 "Падарожжы".
15.40 "Падарожжы".
15.50 "Падарожжы".
16.00 "Падарожжы".
16.10 "Падарожжы".
16.20 "Падарожжы".
16.30 "Падарожжы".
16.40 "Падарожжы".
16.50 "Падарожжы".
17.00 "Падарожжы".
17.10 "Падарожжы".
17.20 "Падарожжы".
17.30 "Падарожжы".
17.40 "Падарожжы".
17.50 "Падарожжы".
18.00 "Падарожжы".
18.10 "Падарожжы".
18.20 "Падарожжы".
18.30 "Падарожжы".
18.40 "Падарожжы".
18.50 "Падарожжы".
19.00 "Падарожжы".
19.10 "Падарожжы".
19.20 "Падарожжы".
19.30 "Падарожжы".
19.40 "Падарожжы".
19.50 "Падарожжы".
20.00 "Падарожжы".
20.10 "Падарожжы".
20.20 "Падарожжы".
20.30 "Падарожжы".
20.40 "Падарожжы".
20.50 "Падарожжы".
21.00 "Падарожжы".
21.10 "Падарожжы".
21.20 "Падарожжы".
21.30 "Падарожжы".
21.40 "Падарожжы".
21.50 "Падарожжы".
22.00 "Падарожжы".
22.10 "Падарожжы".
22.20 "Падарожжы".
22.30 "Падарожжы".
22.40 "Падарожжы".
22.50 "Падарожжы".
23.00 "Падарожжы".
23.10 "Падарожжы".
23.20 "Падарожжы".
23.30 "Падарожжы".
23.40 "Падарожжы".
23.50 "Падарожжы".

КУЛЬТУРА

7.05 Навіны культуры.
7.20 Пасля навін...
7.40 Мультифільм.
8.25 Музычны экскорт.
10.00 "Паміж Урубел".
9.35 "Моларт-танца". Ха-
рактэрыя Марыса Бежа-
ра.
10.35 "Эмілі". Сэрыял.
11.30 Навіны культуры.
11.40 "Першы снег".
Маст. фільм.
13.30 Навіны культуры.
13.45 Тэлефестываль "За-
латы бубен-2000".
14.15 Разам з Фабалем.
14.30 Рамантыка раманса.
15.10 "Маленькі бадзга".
15.35 Тэлеанімацыя.
15.55 "Вуліца майго
дзяцінства".
16.05 Справа жыццёвая.
16.35 "Эмілі".
17.30 Навіны культуры.
17.40 "Хоу-ху".
17.55 "Рэспіт куры".
18.20 "Цытаты з жыцця".
19.00 Вячэрняя казка.
19.10 "Ох, ужо гэты дзе-
ці". Мультифільм.
19.30 Навіны культуры.
19.50 "Жылі-былі". Дак.
фільм.
20.45 Пасля навін...
21.05 Сусветная.
21.30 Легенда пра Ціла.
Маст. фільм. Фільм 1-й.
Чацка 1-я.
22.45 Мультифільм для дзе-
цей.
23.00 Навіны культуры.
23.10 "Тамленне". Спец-
такс.
23.45 Пасля навін...
24.10 "Вашка Горы".
Маст. фільм.
24.50 Азбука этыкету.
25.00 Навіны культуры.

НТБ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30,
6.45, 7.00, 7.30 Сёння ра-
нішчы. 5.15, 7.15 Спорт,
навадэр.
5.20, 6.15 Крымінал.
5.35, 6.50 Вількія грошы.
5.50, 7.20 У запас.
6.20, 7.45 Карданны вал.
6.35 Мультифільм.
7.55 "Агент нацыяналь-
най бяспекі-ІІ".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00,
18.00, 21.00 Сёння.
9.25 "Каханне і тайны
Сансет Біч".
11.30 Учора ў "Выніках".
12.45 Лялі.
13.35 "Усёго".
14.00 Стары тэлевізар.
15.30 "Элен і рабаты".
16.35 У запас.
16.45 Футбольны клуб.
18.20 Герой дня.
18.55 "Экстрадыя".
20.00 "Формула Пінэцта, ці
Народнае існасць".
Фільм 2-й.
21.45 Тушыце святло.
21.55 "Народжаныя зло-
дзеі".
23.00 Сёння апоўначы.
23.30 "Антрапалогія".

СЭРАДА,
17 СТУДЗЕНЯ
БЕЛАРУСКАЕ
ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.30 Добрай раніцы, Бе-
ларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00,
18.00, 23.35 Навіны.
7.10 Добрай раніцы, Бе-
ларусь!
8.00 Рэзананс.
9.15 Тэлебарометр.
9.30 Здароўе.
10.00 "Што сказаў нябож-
чык". Сэрыял.
11.15 "Усё мас дзеці".
12.00 "Легенда пра Белас-
нежжэ". Мультисерыял.
13.10 Маст. фільм "Мой
вабраны".
14.55 Урокі Н. Навакала-
вай. 15.00 Навіны.
15.15 "Плошы шар".
Маст. фільм для дзяцей.
16.35 Тэлеанімацыя.
16.55 "Усё мас дзеці".
17.40 "На шляху ў ХХІ
стагоддзе". Тэлеаніма-
цыя.
18.15 Папярэдні дыяло-
г.
18.40 Зона Ікс.
19.50 Трагіка-медыя "Ме-
сяцаны тата".
20.40 Калыханка.
21.00 Панама.
21.30 Палеза.
21.50 "Што сказаў нябож-
чык". Спецпрэзентацыя.
22.00 "Усё падарожжы ка-
манды Кусто".
22.40 "Што сказаў нябож-
чык".
23.05 Панама "Арт".
23.50 "СТБ — 24 гадзі-
ны".

ГРТ

15.55 "Паветраныя зам-
кі". Сэрыял.
17.00, 23.30 Навіны.
17.25 "Апошні прыту-
лак". Спецпрэзентацыя.
17.45 Чакай мяне.
18.45 "Скарлет".
19.45 Добрай ночы, малы-
шы!
20.00 Час.
21.00 "Легенда пра Ціла".
21.30 Панама.
21.50 "Што сказаў нябож-
чык".
22.00 "Усё падарожжы ка-
манды Кусто".
22.40 "Што сказаў нябож-
чык".
23.05 Панама "Арт".
23.50 "СТБ — 24 гадзі-
ны".

РАСІЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00,
22.00 Весткі.
8.15 "Чорным па беламу".
8.20 "Дзяжурная частка".
8.35 "Тэлепузікі".
9.00 "Мануэла".
9.30 "Санта-Барбара".
9.45 "Ісціфі". 2-я серыя.
10.00 "Гісторыя каханых".
10.10 "Падарожжы".
10.20 "Падарожжы".
10.30 "Падарожжы".
10.40 "Падарожжы".
10.50 "Падарожжы".
11.00 "Падарожжы".
11.10 "Падарожжы".
11.20 "Падарожжы".
11.30 "Падарожжы".
11.40 "Падарожжы".
11.50 "Падарожжы".
12.00 "Падарожжы".
12.10 "Падарожжы".
12.20 "Падарожжы".
12.30 "Падарожжы".
12.40 "Падарожжы".
12.50 "Падарожжы".
13.00 "Падарожжы".
13.10 "Падарожжы".
13.20 "Падарожжы".
13.30 "Падарожжы".
13.40 "Падарожжы".
13.50 "Падарожжы".
14.00 "Падарожжы".
14.10 "Падарожжы".
14.20 "Падарожжы".
14.30 "Падарожжы".
14.40 "Падарожжы".
14.50 "Падарожжы".
15.00 "Падарожжы".
15.10 "Падарожжы".
15.20 "Падарожжы".
15.30 "Падарожжы".
15.40 "Падарожжы".
15.50 "Падарожжы".
16.00 "Падарожжы".
16.10 "Падарожжы".
16.20 "Падарожжы".
16.30 "Падарожжы".
16.40 "Падарожжы".
16.50 "Падарожжы".
17.00 "Падарожжы".
17.10 "Падарожжы".
17.20 "Падарожжы".
17.30 "Падарожжы".
17.40 "Падарожжы".
17.50 "Падарожжы".
18.00 "Падарожжы".
18.10 "Падарожжы".
18.20 "Падарожжы".
18.30 "Падарожжы".
18.40 "Падарожжы".
18.50 "Падарожжы".
19.00 "Падарожжы".
19.10 "Падарожжы".
19.20 "Падарожжы".
19.30 "Падарожжы".
19.40 "Падарожжы".
19.50 "Падарожжы".
20.00 "Падарожжы".
20.10 "Падарожжы".
20.20 "Падарожжы".
20.30 "Падарожжы".
20.40 "Падарожжы".
20.50 "Падарожжы".
21.00 "Падарожжы".
21.10 "Падарожжы".
21.20 "Падарожжы".
21.30 "Падарожжы".
21.40 "Падарожжы".
21.50 "Падарожжы".
22.00 "Падарожжы".
22.10 "Падарожжы".
22.20 "Падарожжы".
22.30 "Падарожжы".
22.40 "Падарожжы".
22.50 "Падарожжы".
23.00 "Падарожжы".
23.10 "Падарожжы".
23.20 "Падарожжы".
23.30 "Падарожжы".
23.40 "Падарожжы".
23.50 "Падарожжы".

КУЛЬТУРА

7.05 Навіны культуры.
7.20 Пасля навін...
7.40 Мультифільм.
8.25 Музычны экскорт.
10.00 "Паміж Урубел".
9.35 "Моларт-танца". Ха-
рактэрыя Марыса Бежа-
ра.
10.35 "Эмілі". Сэрыял.
11.30 Навіны культуры.
11.40 "Першы снег".
Маст. фільм.
13.30 Навіны культуры.
13.45 Тэлефестываль "За-
латы бубен-2000".
14.15 Разам з Фабалем.
14.30 Рамантыка раманса.
15.10 "Маленькі бадзга".
15.35 Тэлеанімацыя.
15.55 "Вуліца майго
дзяцінства".
16.05 Справа жыццёвая.
16.35 "Эмілі".
17.30 Навіны культуры.
17.40 "Хоу-ху".
17.55 "Рэспіт куры".
18.20 "Цытаты з жыцця".
19.00 Вячэрняя казка.
19.10 "Ох, ужо гэты дзе-
ці". Мультифільм.
19.30 Навіны культуры.
19.50 "Жылі-былі". Дак.
фільм.
20.45 Пасля навін...
21.05 Сусветная.
21.30 Легенда пра Ціла.
Маст. фільм. Фільм 1-й.
Чацка 1-я.
22.45 Мультифільм для дзе-
цей.
23.00 Навіны культуры.
23.10 "Тамленне". Спец-
такс.
23.45 Пасля навін...
24.10 "Вашка Горы".
Маст. фільм.
24.50 Азбука этыкету.
25.00 Навіны культуры.

НТБ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30,
6.45, 7.00, 7.30 Сёння ра-
нішчы. 5.15, 7.15 Спорт,
навадэр.
5.20, 6.15 Крымінал.
5.35, 6.50 Вількія грошы.
5.50, 7.20 У запас.
6.20, 7.45 Карданны вал.
6.35 Мультифільм.
7.55 "Агент нацыяналь-
най бяспекі-ІІ".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00,
18.00, 21.00 Сёння.
9.25 "Каханне і тайны
Сансет Біч".
11.30 Учора ў "Выніках".
12.45 Лялі.
13.35 "Усёго".
14.00 Стары тэлевізар.
15.30 "Элен і рабаты".
16.35 У запас.
16.45 Футбольны клуб.
18.20 Герой дня.
18.55 "Экстрадыя".
20.00 "Формула Пінэцта, ці
Народнае існасць".
Фільм 2-й.
21.45 Тушыце святло.
21.55 "Народжаныя зло-
дзеі".
23.00 Сёння апоўначы.
23.30 "Антрапалогія".

СЭРАДА,
17 СТУДЗЕНЯ
БЕЛАРУСКАЕ
ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.30 Добрай раніцы, Бе-
ларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00,
18.00, 23.35 Навіны.
7.10 Добрай раніцы, Бе-
ларусь!
8.00 Рэзананс.
9.15 Тэлебарометр.
9.30 Здароўе.
10.00 "Што сказаў нябож-
чык". Сэрыял.
11.15 "Усё мас дзеці".
12.00 "Легенда пра Белас-
нежжэ". Мультисерыял.
13.10 Маст. фільм "Мой
вабраны".
14.55 Урокі Н. Навакала-
вай. 15.00 Навіны.
15.15 "Плошы шар".
Маст. фільм для дзяцей.
16.35 Тэлеанімацыя.
16.55 "Усё мас дзеці".
17.40 "На шляху ў ХХІ
стагоддзе". Тэлеаніма-
цыя.
18.15 Папярэдні дыяло-
г.
18.40 Зона Ікс.
19.50 Трагіка-медыя "Ме-
сяцаны тата".
20.40 Калыханка.
21.00 Панама.
21.30 Палеза.
21.50 "Што сказаў нябож-
чык". Спецпрэзентацыя.
22.00 "Усё падарожжы ка-
манды Кусто".
22.40 "Што сказаў нябож-
чык".
23.05 Панама "Арт".
23.50 "СТБ — 24 гадзі-
ны".

ГРТ

15.55 "Паветраныя зам-
кі". Сэрыял.
17.00, 23.30 Навіны.
17.25 "Апошні прыту-
лак". Спецпрэзентацыя.
17.45 Чакай мяне.
18.45 "Скарлет".
19.45 Добрай ночы, малы-
шы!
20.00 Час.
21.00 "Легенда пра Ціла".
21.30 Панама.
21.50 "Што сказаў нябож-
чык".
22.00 "Усё падарожжы ка-
манды Кусто".
22.40 "Што сказаў нябож-
чык".
23.05 Панама "Арт".
23.50 "СТБ — 24 гадзі-
ны".

РАСІЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00,
22.00 Весткі.
8.15 "Чорным па беламу".
8.20 "Дзяжурная частка".
8.35 "Тэлепузікі".
9.00 "Мануэла".
9.30 "Санта-Барбара".
9.45 "Ісціфі". 2-я серыя.
10.00 "Гісторыя каханых".
10.10 "Падарожжы".
10.20 "Падарожжы".
10.30 "Падарожжы".
10.40 "Падарожжы".
10.50 "Падарожжы".
11.00 "Падарожжы".
11.10 "Падарожжы".
11.20 "Падарожжы".
11.30 "Падарожжы".
11.40 "Падарожжы".
11.50 "Падарожжы".
12.00 "Падарожжы".
12.10 "Падарожжы".
12.20 "Падарожжы".
12.30 "Падарожжы".
12.40 "Падарожжы".
12.50 "Падарожжы".
13.00 "Падарожжы".
13.10 "Падарожжы".
13.20 "Падарожжы".
13.30 "Падарожжы".
13.40 "Падарожжы".
13.50 "Падарожжы".
14.00 "Падарожжы".
14.10 "Падарожжы".
14.20 "Падарожжы".
14.30 "Падарожжы".
14.40 "Падарожжы".
14.50 "Падарожжы".
15.00 "Падарожжы".
15.10 "Падарожжы".
15.20 "Падарожжы".
15.30 "Падарожжы".
15.40 "Падарожжы".
15.50 "Падарожжы".
16.